

KAIKKI AHLMANIN LEHMÄT OVAT MAATIAISIA

Ahlmanin maatilalla laiduntaa lauma suomalaista historiaa

Suomessa on vielä tallella alkuperäisiä vanhoja maatiaisrotuja, kuten itäsuomalainen kyyttölehmä, suomenhevonen, suomenlammas kainuunharmaa ja horniolainen maatiaiskana. Alkuperäisrotut joutuivat 1960-luvulla väistymään vanhanaikaisina ja heikompiuotuisina. Sen seurauksena suomensika ja sen kaksi erillistä maantieteellistä kantaa kuolivat sukupuuttoon ja monien muiden alkuperäisrotujemme kanta on pieni ja uhanalainen.

Uhanalaisuudesta johtuen alkuperäisrotujamme ylläpidetään erityisissä säilytyskarjoissa ja eläimiä on myös koulutiloilla ja yksityisillä omistajilla. Lisäksi rotujen geeninestä säilytetään pakastamalla sukusoluja ja alkioita geenipankkiin.

Syrjäytymässä olevilla maatiaisroduilla on taloudellista, biologista ja kulttuurihistoriallista merkitystä. Niiden erityisominaisuuksia voidaan tarvita tulevaisuuden kotieläintaloudessa, koska tuotanto-olosuhteet, jalostustavoitteet ja kuluttajien tarpeet muuttuvat. Ihmisen kesyttämien eläinlajien geneettinen monimuotoisuus turvataan yhdeltä osaltaan ylläpitämällä alkuperäisrotuja.

Maatiaisrotujen sukupuutto merkitsisi myös suomalaisen kulttuurin köyhtymistä. Rodut ovat tärkeä osa suomalaisuutta ja ansaitsevat tulla säilytetyksi elävänä osana maamme kulttuuriperintöä.

Lähde: www.maatiainen.fi/elaimet.htm

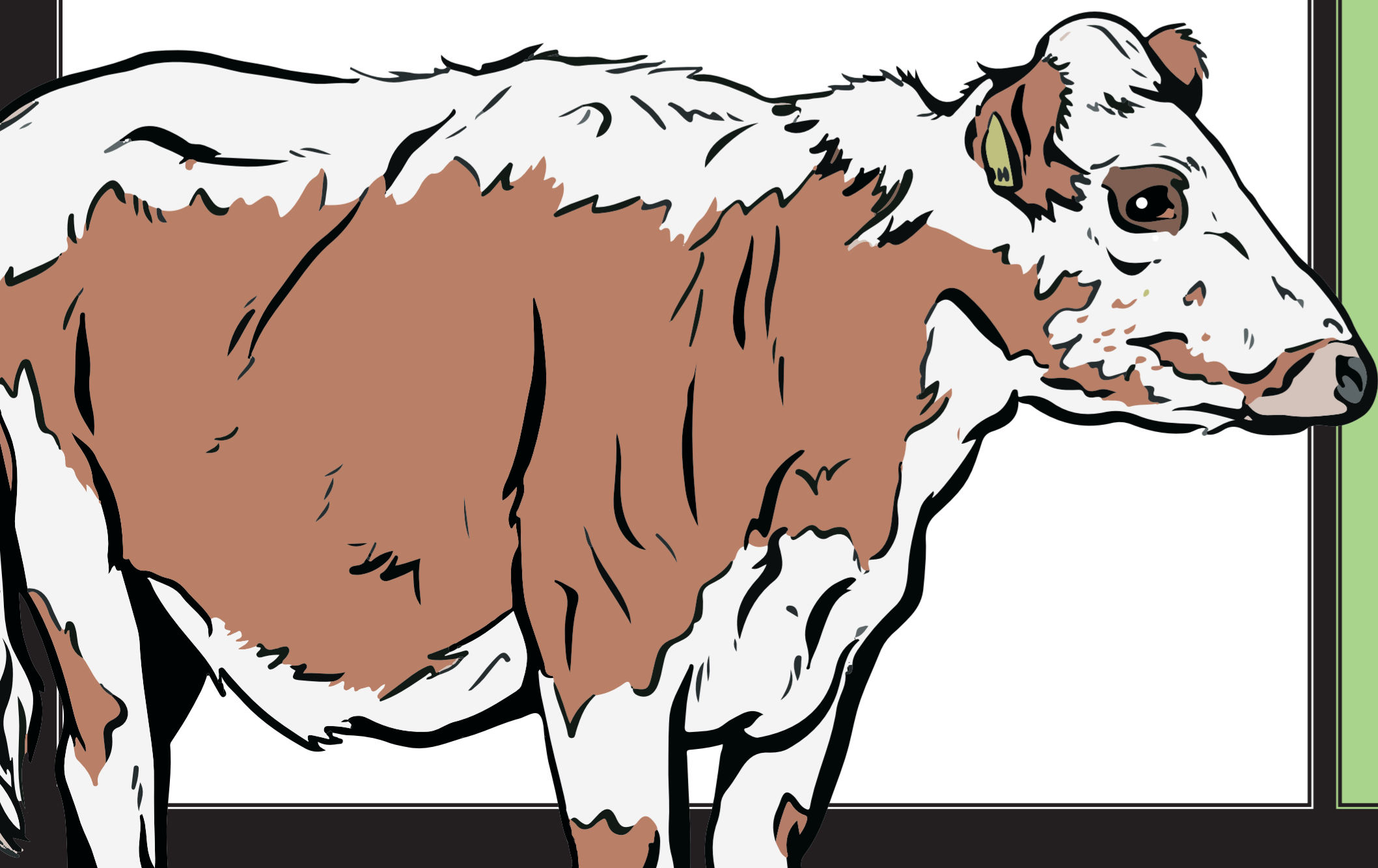
ITÄSUOMENKARJA - Kyyttö

Kyyttö tarkoittaa raidallista tai juovikasta. Sanaa käytetään kuvaamaan nautojen väritystä, jossa eläimen kyljet ovat tummat ja selkäpii valkoinen.

- Kyyttö on vanhin suomalainen lypsyrotu.
- Maidossa on hyvä juustoutumisominaisuus.
- Rotu on nupo eli sarveton.

Historiaa

- 1890-luvulla kyyttöt erotettiin omaksi rodukseen.
- 1927 mennessä kantakirjoissa oli 4 620 sonnina ja 14 650 lehmää.
- 1939-1944 talvi- ja jatkosota romahduttivat kantaa, kun evakuoituidet ihmiset siirtyivät karjoihin eri puolille maata.
- 1946 kantakirjassa oli n. 5 000 kyyttöä.
- 1980-luvulla jäljellä oli vain n. 50 lehmää ja alle 10 sonnina.

Mitä kyyttöille kuuluu tänä päivänä?

- MTT:ssa tehdyssä, 35 pohjoismaalaisen, baltialaisen ja puolalaisen nautarodun vertailussa osoittautui, että kyyttöllä on suurin geneettinen suojeluarvo, sillä sen sukupuutto kaventaissi pohjoiseurooppalaisen nautakannan geneettistä vaihtelua enemmän kuin minkään muun rodun.
- Rotua elvytettiin Sukevan avovankilan navetassa, josta säilytyskarja on sittemmin siirretty Ahlmanin ammatti- ja aikuisopistolle ja Kainuun ammattiopistolle vuonna 2008.
- Nykyään kyyttöjä on noin 1200 yksilöä ja rotu on suojeltu.
- Kulttuurirahasto on tukenut Finncattle-brändiä ja Miina Äkkijyrkkä on suunnitellut Marimekolle kyyttöaiheisia kangaskuoseja.
- Kyyttöjen lihasta ja maidosta tehdyt ruuat ovat päässeet myös ravintoloiden listoille.

LÄNSISUOMENKARJA

- Alkuperäisrotujen yleisin karjarotu.
- Väriykseltään vaaleanruskeita, joskus tummemmankin sävyisiä, ja rotu voi omata myös valkoisia merkkejä.
- Rodun määrä on pienentynyt, tällä hetkellä lehmiä on noin 1200.
- Suomen maatiaslehmäroduista kookkain.
- Maailman runsastuottoisin alkuperäisrotu.
- Rotu on nupo eli sarveton.

Historiaa

- 1906 kasvattajat perustivat oman rotuyhdistyksen → 1927 mennessä rotukisterissä oli 22 000 eläintä, joista 12 300 oli lehmiä ja 3300 sonneja.
- 1947 suomenkarjatyyppi yhdistettiin yhdeksi roduksi → länsisuomenkarjan piirteistä tuli vallitsevia.

POHJOISSUOMENKARJA - Lapinlehmä

- Väriykseltään valkoinen tai valkoinen mustin tai ruskein merkein.
- Vajaa 700 lehmää, joista tuotantoseurantaan kuuluu 430 → uhanalainen rotu.
- Rodun ainoa geenipankki sijaitsee Pelson vankilatilalla Vaalassa.
- Rotu on nupo eli sarveton.

Historiaa

- 1944 Ennen toista maailmansotaa karjakoot olivat Lapin seudulla suuria. Väki evakuoitiin Ruotsiin → karjakoko kärsi.
- Asukkaiden päästessä takaisin kotimaahan 1945, mukana tuotiin yleensä vain lehmät, sillä sonnit joko teurastettiin tai jätettiin Ruotsiin.
- Lehmiä alettiin astuttamaan ruskeilla länsisuomenkarjan sonneilla → väri muuttui → rotu hävisi melkein kokonaan.
- 1980 rotua alettiin elvyttämään, käyttäen ruotsalaista tunturilehmä-rotua (fjällko) astutuksessa.

